

**Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
w Helu**

84-150 Hel, ul. Wiejska 50
tel. 58 67-77-244, 58 67-77-254, fax 58 67-77-277
NIP: 587 15 92 058, Regon: 002838434

**Bezdomność, bezrobocie,
niepełnosprawność– analiza
problemu wśród mieszkańców Helu.**

Sporządziła:

Irena Lenc

Kierownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Helu

Wrzesień 2020 rok

W celu przybliżenia problemu bezrobocia, bezdomności i niepełnosprawności w odniesieniu do osób i rodzin, które skorzystały z pomocy tutejszego Ośrodka należałoby wyjaśnić znaczenie tych pojęć.

1. Bezrobocie.

Zgodnie z art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy **bezrobotnym** jest to osoba, która bezpośrednio przed rejestracją jako bezrobotna była zatrudniona nieprzerwanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres co najmniej 6 miesięcy, oraz osobę, niezatrudnioną i niewykonującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie lub w danej służbie albo innej pracy zarobkowej albo jeżeli jest osobą niepełnosprawną, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy, nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem uczącej się w szkołach dla dorosłych lub przystępującej do egzaminu eksternistycznego z zakresu programu nauczania tej szkoły oraz uczącej się w branżowej szkole II stopnia i szkole policealnej, prowadzącej kształcenie w formie stacjonarnej lub zaocznej, lub w szkole wyższej, gdzie studiuje na studiach niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania stałego lub czasowego powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, jeżeli:

a) ukończyła 18 lat,

b) nie ukończyła 60 lat – kobieta lub 65 lat – mężczyzna,

c) nie nabyła prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej, renty socjalnej, renty rodzinnej w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę albo po ustaniu zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, zaprzestaniu prowadzenia pozarolniczej działalności, nie pobiera nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego, świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku chorobowego, zasiłku macierzyńskiego lub zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego,

ca) nie nabyła prawa do emerytury albo renty z tytułu niezdolności do pracy, przyznanej przez zagraniczny organ emerytalny lub rentowy, w wysokości co najmniej najniższej emerytury albo renty z tytułu niezdolności do pracy, o których mowa w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,

- d) nie jest właścicielem lub posiadaczem samoistnym lub zależnym nieruchomości rolnej, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2019 r. poz. 1145 i 1495 oraz z 2020 r. poz. 875), o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe lub nie podlega ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu stałej pracy jako współmałżonek lub domownik w gospodarstwie rolnym o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe,
- e) nie uzyskuje przychodów podlegających opodatkowaniu podatkiem dochodowym z działów specjalnych produkcji rolnej, chyba że dochód z działów specjalnych produkcji rolnej, obliczony dla ustalenia podatku dochodowego od osób fizycznych, nie przekracza wysokości przeciętnego dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 2 ha przeliczeniowych ustalonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie przepisów o podatku rolnym, lub nie podlega ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu stałej pracy jako współmałżonek lub domownik w takim gospodarstwie,
- f) nie złożyła wniosku o wpis do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej albo po złożeniu wniosku o wpis:
- zgłosiła do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej wniosek o zawieszenie wykonywania działalności gospodarczej i okres zawieszenia jeszcze nie upłynął, albo
 - nie upłynął jeszcze okres do, określonego we wniosku o wpis do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, dnia podjęcia działalności gospodarczej,
- g) nie jest osobą tymczasowo aresztowaną lub nie odbywa kary pozbawienia wolności, z wyjątkiem kary pozbawienia wolności odbywanej poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego,
- h) nie uzyskuje miesięcznie przychodu w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę, z wyłączeniem przychodów uzyskanych z tytułu odsetek lub innych przychodów od środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych,
- i) nie pobiera na podstawie przepisów o pomocy społecznej zasiłku stałego,
- j) nie pobiera, na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania,

k) nie pobiera po ustaniu zatrudnienia świadczenia szkoleniowego, o którym mowa w art. 70 ust. 6,

l) nie podlega, na podstawie odrębnych przepisów, obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, z wyjątkiem ubezpieczenia społecznego rolników,

m) nie pobiera na podstawie przepisów o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów zasiłku dla opiekuna.

Przesłanka bezrobocia uprawnia do korzystania z systemu pomocy społecznej pod warunkiem respektowania zasady współdziałania klienta z pracownikiem socjalnym w zakresie rozwiązywania trudnej sytuacji oraz spełnienia kryterium dochodowego wynoszącego od 1 października 2018 r. dla osoby samotnie gospodarującej – 701 zł, dla osoby w rodzinie – 528 zł. Brak pracy powoduje szybką degradację ekonomiczną jednostki i rodziny, potęguje biedę oraz rozszerza strefę ubóstwa. Mimo, iż bezrobocie jest tylko jedną z przyczyn udzielenia pomocy, to w praktyce jest ono powodem przyznawania większości świadczeń. Poniższa tabela przedstawia pomoc dla bezrobotnych.

TABELA 1. Wypłacone zasiłki okresowe dla bezrobotnych klientów MOPS w Helu za okres 2018-2019r.

LATA	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ W TYS. ZŁ	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH
2018	105	31234,00	27	42
2019	95	30945,00	20	24

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych MPiPS-03 z udzielonych świadczeń pomocy pieniężnej w naturze i usługach za lata 2018-2019.

Z danych tabeli 1 wynika, że liczba rodzin korzystających z zasiłku okresowego dla bezrobotnych posiadających statut bezrobotnego maleje, co jest spowodowane spadkiem liczby ludności.

TABELA 2. wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej w latach 2018-2019.

ROK	WSKAŹNIK
2018	29%
2019	24%

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej za rok 2018 i 2019.

Tabela 2 przedstawia wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej. Wskaźnik obliczany jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem. Podsumowując na przestrzeni dwóch lat uległ on zmniejszeniu co może być podyktowane niższą liczbą mieszkańców Helu.

Przy współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Pucku podejmowane są działania łagodzące skutki bezrobocia. Do takich działań należą między innymi prace społeczno użyteczne realizowane na terenie Gminy Hel.

TABELA 3. Prace społecznie użyteczne w latach 2018-2019.

Rok	Kwota ogółem w zł	Liczba uprawnionych skierowanych do wykonywania prac społecznie użytecznych	Liczba osób bezrobotnych wykonujących prace społecznie użyteczne w gminie lub podmiocie
2018	20006,00 w tym: - gmina 8036,66 - PUP 11969,34	7	9
2019	12625,00 w tym: - gmina 5101,00 - PUP 7524,00	5	5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych liczbowych z wniosków o refundację ze środków Funduszu Pracy świadczeń wypłaconych osobom uprawnionym z tytułu wykonywania prac społecznie użytecznych w latach 2018-2019.

Analizując powyższą tabelę zaobserwować można, że od 2018 roku nastąpił spadek liczby uprawnionych skierowanych do wykonywania prac społecznie użytecznych. Powodem były ograniczone środki finansowe z Powiatu Puckiego.

Prace te są realizowane od marca do października każdego roku. Maksymalna liczba godzin w miesiącu do przepracowania przez 1 osobę bezrobotną wynosi 40 godz. (nie więcej niż 10 godzin tygodniowej normy czasu pracy). Wysokość świadczenia pieniężnego przysługującego z tytułu wykonywania prac społecznie użytecznych wynosiła za godzinę: 8,10 zł od marca do kwietnia 2018 r po czym podwyższona została do kwoty 8,30 zł od maja 2018 r. do kwietnia 2019 r., natomiast 8,50zł od czerwca do listopada 2019 r.

Miejscem wykonywania prac społecznie użytecznych był Punkt Pomocy Rodzinie w Helu, 115 Szpital Wojskowy SPZOZ w Helu, Muzeum Obrony Wybrzeża w Helu oraz Urząd Miasta Helu.

2. Bezdomność.

Stosownie do treści art. 6 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej za **osobę bezdomną** uważa się osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania. W przypadku osoby bezdomnej właściwą miejscowo jest gmina ostatniego miejsca zameldowania tej osoby na pobyt stały.

W 2018 roku z tytułu bezdomności udzielono pomocy 2 osobom natomiast w roku kolejnym 1 osobie. Powyższa pomoc polegała na skierowaniu tych osób do najbliższego schroniska dla osób bezdomnych. Osoby te nie były mieszkańcami naszej Gminy a ich ostatnie miejsce zameldowania znajdowało się poza Gminą Hel.

W 2019 r. w dniach 13-14.02.2019 r. oraz 06.12.2019 r. pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Helu w asyście Straży Miejskiej w Helu i funkcjonariuszy Komisariatu Policji w Juracie wzięli udział w ogólnopolskim badaniu liczby bezdomnych. Badanie to pozwoliło określić liczbę osób bezdomnych oraz skalę bezdomności w Polsce. W trakcie realizowania badania zwrócono szczególną uwagę na sytuację osób przebywających w budynku przy ul. Helskiej 4. W budynku tym znajduje się 7 pomieszczeń, w których zamieszkiwało 10 osób. Na terenie Gminy Hel nie ma osób bezdomnych, które przebywałyby w miejscach niemieszkalnych.

3. Niepełnosprawność.

W myśl art. 2 pkt 10 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, **niepełnosprawność** oznacza to trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Jak wskazują dane w tabeli 4 liczba rodzin korzystających z pomocy w formie zasiłku stałego w latach 2018-2019 nieznacznie zmniejszyła się, a znacznie wzrosła kwota świadczeń. Wzrost ten spowodowany był zweryfikowaniem kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej w 2018 roku.

TABELA 4. Wypłacone zasilki stale z tytułu umiarkowanego i znacznego stopnia niepełnosprawności klientów MOPS w Helu w latach 2018-2019.

LATA	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ W TYS. ZŁ	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH
2018	335	188109,00	33	36
2019	337	201109,00	32	36

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych MPi PS-03 z udzielonych świadczeń pomocy pieniężnej w naturze i usługach za lata 2018-2019.

Ponadto osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Helu, przyznając usługi opiekuńcze, ustala ich zakres, okres przyznania. Rada Miasta Helu określa, w drodze uchwały, szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również tryb ich pobierania.

TABELA 5. Usługi opiekuńcze w latach 2018-2019.

LATA	*KWOTA ŚWIADCZEŃ zł	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH
2018	101863,00	27	35
2019	134355,00	24	28

* wykazana kwota to koszty poniesione na wynagrodzenia osobowe i pochodne dla pracowników zatrudnionych na stanowisku opiekunka środowiska w MOPS w Helu.

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych MPiPS-03 z udzielonych świadczeń za lata 2018-2019.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Helu realizuje też specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W roku 2018 z tej formy pomocy skorzystała 4 dzieci, a w roku kolejnym 3 dzieci.

Osoby niepełnosprawne posiadające orzeczenie o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności mogły skorzystać z pomocy w formie zasiłku pielęgnacyjnego wynoszącego 184,42 zł miesięcznie (od 01.11.2018r. do 31.10.2019 r.) oraz 215,84 zł miesięcznie (od 01.11.2019 r.).

TABELA 6. Liczba zasiłków pielęgnacyjnych w latach 2018-2019.

ZASIŁKI PIELĘGNACYJNE	LICZBA ŚWIADCZEŃ	
	2018 ROK	2019 ROK
OGÓŁEM:	935	902
dla niepełnosprawnego dziecka do ukończenia 16 roku życia	171	131
osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	582	558

osobie, która ukończyła 75 rok życia	24	24
osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia	158	189

Uchwałą Nr VI/49/19 Rady Miasta Helu z dnia 27 marca 2019 roku został przyjęty program osłonowy „Teleopieka dla potrzebujących mieszkańców gminy Hel”, na lata 2019-2023. Program zapewnienia teleopieki mieszkańcom Helu jest jednym z ważniejszych zadań polityki społecznej naszego miasta na najbliższe lata. Jego celem jest podniesienie poziomu bezpieczeństwa i jakości życia mieszkańców. Program oprócz praktycznej korzyści dla osoby w nim uczestniczącej (niezwłoczna interwencja) zapewnia również komfort psychiczny rodzinie, bliskim, a szczególnie dzieciom seniorów często zamieszkującym osobno. Podtrzymanie dobrej kondycji psychicznej i fizycznej osób starszych i niepełnosprawnych, pozwoli im na większą samodzielność i na dłuższe i aktywne funkcjonowanie w naszej małej społeczności. Z tej formy pomocy w roku 2019 skorzystało 7 osób.

Podsumowując działania na rzecz osób bezrobotnych, bezdomnych i niepełnosprawnych polegają na :

- pracy socjalnej w tworzeniu lokalnych programów wychodzenia z bezdomności oraz pomocy m.in. w uzyskaniu należnych świadczeń, uzyskania pracy, podjęciu terapii lub leczenia, rozwiązywaniu problemów mieszkaniowych i rodzinnych;
- współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Pucku i Centrum Integracji Społecznej w Pucku(prowadzenie szkoleń, kursów, organizacja prac społecznie użytecznych);
- przeciwdziałaniu marginalizacji osób bezrobotnych, bezdomnych, niepełnosprawnych i ich rodzin;

- świadczeniu usług opiekuńczych,
- świadczeniu specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
- współpracy z Powiatowy Centrum Pomocy Rodzinie w Pucku poprzez podejmowanie działań na rzecz likwidacji barier architektonicznych, umożliwiających dostęp do dóbr i usług osobom niepełnosprawnym i starszym, zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.